

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 101/25

Λουξεμβούργο, 1η Αυγούστου 2025

Απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση C-544/23 | BAJI Trans

Η αρχή της αναδρομικής εφαρμογής του επιεικέστερου ποινικού νόμου εφαρμόζεται επί κύρωσης που χαρακτηρίζεται στο εθνικό δίκαιο ως διοικητική, εφόσον η κύρωση είναι ποινικής φύσεως κατά την έννοια του δικαίου της Ένωσης

Η αρχή αυτή πρέπει να εφαρμόζεται και στο αναιρετικό στάδιο όταν το ένδικο μέσο της αναίρεσης αποτελεί τμήμα της κανονικής πορείας της δίκης, ανεξαρτήτως του γεγονότος ότι η απόφαση κατά της οποίας ασκείται αναίρεση θεωρείται ως έχουσα ισχύ δεδικασμένου κατά το εθνικό δίκαιο

Ερωτηθέν από το σλοβακικό Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο, το Δικαστήριο προβαίνει σε σημαντικές διευκρινίσεις όσον αφορά την προβλεπόμενη στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης) αρχή της αναδρομικής εφαρμογής του επιεικέστερου ποινικού νόμου (που εφαρμόζεται σε όλες τις περιπτώσεις στις οποίες εθνική αρχή εφαρμόζει το δίκαιο της Ένωσης). Η αρχή αυτή ισχύει μεν μόνον στον ποινικό τομέα, πλην όμως ο χαρακτηρισμός, στο εθνικό δίκαιο, μιας κύρωσης ως διοικητικής δεν αποκλείει κατ' ανάγκην την εφαρμογή της. Συγκεκριμένα, είναι δυνατόν, δυνάμει του δικαίου της Ένωσης και προς τον σκοπό διασφάλισης της ομοιόμορφης εφαρμογής της εν λόγω αρχής, διοικητική κύρωση να πρέπει να θεωρηθεί ως ποινική λόγω της ίδιας της φύσεως της παράβασης και του βαθμού αυστηρότητας της κύρωσης. Εξάλλου, η αρχή αυτή εφαρμόζεται εφόσον η καταδίκη δεν έχει καταστεί αμετάκλητη. Το ποια απόφαση πρέπει να θεωρείται αμετάκλητη στο πλαίσιο αυτό οριοθετείται επίσης από το δίκαιο της Ένωσης. Το γεγονός και μόνον ότι καταδικαστική απόφαση χαρακτηρίζεται ως έχουσα ισχύ δεδικασμένου στο εθνικό δίκαιο, ενώ μπορεί να ασκηθεί αναίρεση κατ' αυτής, δεν αρκεί για να αποκλεισθεί η εφαρμογή της εν λόγω αρχής.

Σε οδηγό οχήματος μεταφοράς σκυροδέματος επιβλήθηκε στη Σλοβακία πρόστιμο 200 ευρώ όταν διαπιστώθηκε, στις 4 Νοεμβρίου 2015, ότι ο ταχογράφος του οχήματός του δεν είχε υποβληθεί στον υποχρεωτικό περιοδικό έλεγχο. Την εποχή εκείνη, η υποχρέωση αυτή απέρρεε από το σλοβακικό δίκαιο σε συνδυασμό με το δίκαιο της Ένωσης¹.

Το περιφερειακό δικαστήριο Μπρατισλάβας, στο οποίο προσέφυγαν ο οδηγός και η εταιρία BAJI Trans στην οποία ανήκε το όχημα μεταφοράς σκυροδέματος, επικύρωσε το πρόστιμο το 2019. Εν συνεχεία, ο οδηγός και η BAJI Trans άσκησαν αναίρεση κατά της απόφασης του περιφερειακού δικαστηρίου Μπρατισλάβας.

Ακολούθως το δίκαιο της Ένωσης τροποποιήθηκε, με ισχύ από τις 20 Αυγούστου 2020, υπό την έννοια ότι τα κράτη μέλη μπορούν πλέον να απαλλάξουν τα οχήματα μεταφοράς έτοιμου σκυροδέματος από την υποχρέωση να είναι εφοδιασμένα με ταχογράφο². Η Σλοβακία θέσπισε την απαλλαγή αυτή ενώ εκκρεμούσε ακόμη η αναιρετική διαδικασία. Κατόπιν τούτου, ο οδηγός και η BAJI Trans υποστήριξαν ότι οι πράξεις που τελέστηκαν τον Νοέμβριο του 2015 είχαν παύσει να είναι παράνομες και ότι το πρόστιμο έπρεπε, ως εκ τούτου, να αρθεί.

Το σλοβακικό Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο, το οποίο οφείλει να αποφανθεί επί της αιτήσεως αναίρεσης, υπέβαλε στο Δικαστήριο προδικαστικό ερώτημα σχετικά με την εμβέλεια της προβλεπόμενης στον Χάρτη αρχής

της αναδρομικής εφαρμογής του επεικέστερου ποινικού νόμου. Υπογραμμίζει ότι, στο σλοβακικό δίκαιο, η επίμαχη παράβαση θεωρείται ως διοικητική παράβαση, η δε απόφαση του περιφερειακού δικαστηρίου Μπρατισλάβας θεωρείται ως έχουσα ισχύ δεδικασμένου, ανεξαρτήτως της δυνατότητας ασκήσεως αναιρέσεως κατ' αυτής.

Πρώτον, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι ο Σλοβάκος νομοθέτης, τόσο με την αρχική σλοβακική νομοθεσία όσο και με τη μεταγενέστερη τροποποίηση, εφάρμοσε το δίκαιο της Ένωσης, οπότε ο Χάρτης εφαρμόζεται στην υπό κρίση υπόθεση.

Δεύτερον, το Δικαστήριο υπογραμμίζει ότι η προβλεπόμενη στον Χάρτη αρχή της αναδρομικής εφαρμογής του επεικέστερου ποινικού νόμου εφαρμόζεται στον ποινικό τομέα και μόνον. Τούτου λεχθέντος, το γεγονός ότι κύρωση χαρακτηρίζεται στο εθνικό δίκαιο ως διοικητική δεν αποκλείει κατ' ανάγκη την εφαρμογή της εν λόγω αρχής. Πράγματι, προκειμένου να διασφαλιστεί η ομοιόμορφη εφαρμογή της αρχής αυτής σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση, δύο άλλα κριτήρια, ήτοι η ίδια η φύση της παράβασης και ο βαθμός αυστηρότητας της κύρωσης, μπορούν παρά ταύτα να οδηγήσουν στον χαρακτηρισμό μιας τέτοιας κύρωσης ως ποινικής κύρωσης.

Τρίτον, το Δικαστήριο διευκρινίζει ότι η εφαρμογή της προβλεπόμενης στον Χάρτη αρχής της αναδρομικής εφαρμογής του επεικέστερου ποινικού νόμου προϋποθέτει ότι η τροποποίηση του νόμου αντιστοιχεί σε μεταβολή της στάσης του νομοθέτη ως προς τον ποινικό χαρακτηρισμό των πράξεων που τέλεσε το ενδιαφερόμενο πρόσωπο ή ως προς την επιβλητέα ποινή. Εν προκειμένω, ο Σλοβάκος νομοθέτης πράγματι μετέβαλε τη στάση του όσον αφορά τη βούληση καταστολής πράξεων όπως αυτές που προσάπτονται στον ενδιαφερόμενο οδηγό.

Τέταρτον, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η αρχή της αναδρομικής εφαρμογής του επεικέστερου ποινικού νόμου, την οποία προβλέπει ο Χάρτης, έχει εφαρμογή εφόσον δεν έχει απαγγελθεί αμετάκλητη καταδίκη. Το δε γεγονός ότι μια καταδικαστική απόφαση θεωρείται, δυνάμει του εθνικού δικαίου, ως έχουσα ισχύ δεδικασμένου δεν αποκλείει την εφαρμογή της αρχής αυτής. Συγκεκριμένα, καταδίκη δεν μπορεί να θεωρηθεί αμετάκλητη, προς τον σκοπό αυτό, όταν μπορεί να προσβληθεί με τακτικό ένδικο μέσο, ήτοι κάθε ένδικο μέσο το οποίο αποτελεί τμήμα της κανονικής πορείας μιας ένδικης διαφοράς και το οποίο, αυτό καθαυτό, αποτελεί μια δικονομική εξέλιξη την οποία κάθε διάδικος πρέπει ευλόγως να αναμένει. Τούτο συμβαίνει στην περίπτωση της αιτήσεως αναιρέσεως ενώπιον του σλοβακικού Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου.

Κατά συνέπεια, το ακυρωτικό δικαστήριο υποχρεούται, κατ' αρχήν, να εφαρμόσει υπέρ του δράστη αδικήματος το οποίο τιμωρείται με κύρωση που εμπίπτει στην εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης ποινική ρύθμιση ευνοϊκή για τον δράστη, ακόμη και αν η ρύθμιση αυτή τέθηκε σε ισχύ μετά την έκδοση της δικαστικής απόφασης κατά της οποίας στρέφεται η αίτηση αναιρέσεως.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Με την προδικαστική παραπομπή τα δικαστήρια των κρατών μελών μπορούν, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει κάθε άλλο εθνικό δικαστήριο ενώπιον του οποίου ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο και, εφόσον υπάρχει, η σύνοψη της αποφάσεως](#) είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της.

Επικοινωνία: Jacques René Zammit ☎ (+352) 4303 3355.

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το [«Europe by Satellite»](#) ☎(+32) 2 2964106

Ακολουθήστε μας!

¹ [Κανονισμός \(ΕΟΚ\) 3821/85](#) του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1985, σχετικά με τη συσκευή ελέγχου στον τομέα των οδικών μεταφορών, όπως είχε τροποποιηθεί με τον κανονισμό (ΕΚ) 561/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2006.

² [Κανονισμός \(ΕΕ\) 2020/1054](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 2020, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 561/2006, όσον αφορά ελάχιστες απαιτήσεις ως προς τα ανώτατα όρια για τον ημερήσιο και εβδομαδιαίο χρόνο οδήγησης, κατώτατα όρια για τα διαλείμματα και περιόδους ημερήσιας και εβδομαδιαίας ανάπαυσης, καθώς και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 165/2014, όσον αφορά τον εντοπισμό μέσω ταχογράφων.